

| Sayı 10
15.06.2024

İdare Hukuku

Hafta Sonu Bülteni

Gerekçeli Karar Hakkı

"Gerekçeli karar hakkı, kişilerin adil bir şekilde yargılanmalarını sağlamayı ve denetlemeyi amaçlamakta; tarafların muhakeme sırasında ileri sürdükleri iddialarının kurallara uygun biçimde incelenip incelenmediğini bilmeleri ve ayrıca demokratik bir toplumda kendi adlarına verilen yargı kararlarının sebeplerini toplumun öğrenmesinin sağlanması için de gerekli olmaktadır." (Sencer Başat ve diğerleri [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, §§ 31, 34)

Öne Çıkan Başlıklar

- Hakimler ve Savcılar Kurulu'na ait kararlar Resmî Gazete'de yayımlandı (s. 3).
- AYM, idare mahkemelerinin katı yorumuyla, tam yargı davasının süre aşımı yönünden reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği sonucuna vardı (s. 5)
- AYM, trafik kurallarının ihlal edildiği gerekçesiyle kesilen idari para cezasının ve sürücü belgesinin geçici olarak alınmasına ilişkin işlemin iptali için yapılan başvuruda, kararın sonucunu değiştirebilecek nitelikteki iddialara ayrı ve açık yanıt verilmemesi nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır (s. 7)
- AİHM, nehir kıyısında inşa edilen üç katlı bir binanın, kamu makamları tarafından kaçak yapı olduğu gerekçesiyle yıkılmasıyla ilgili davada, başvurusunun mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir (s. 9)
- 2024 Avrupa Parlamentosu sonuçlarının ardından Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron Ulusal Meclis'in feshedildiğini duyurdu (s. 11)

İçindekiler

İdare Hukuku

Seçilmiş Gazete Başlıkları

Bu bölümde okuyucuların idare hukukunun günlük hayattaki uygulamalarını takip edebilmesi amaçlanmaktadır.

Seçilmiş Yargısal İçtihatlar

Bu bölümde okuyucuların idare hukukunu etkileyen Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararlarını takip edebilmesi amaçlanmaktadır.

Karşılaştırmalı Hukuk

AİHM, Avrupa Konseyi ve AİHM

Bu bölümde okuyucuların Türk idare hukukunu etkilemesi muhtemel olan Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi mevzuat çalışmalarını ve AİHM kararlarını takip edebilmesi amaçlanmaktadır.

Conseil d'Etat ve Fransız İdaresi

Bu bölümde okuyucuların Türk İdare Hukukunu etkileme imkânı bulunan karşılaştırmalı idare hukuku gelişmelerinin takip edilmesi amaçlanmaktadır.

Editör:

Ahmet EĞİLMEZ

SEÇİLMİŞ GAZETE BAŞLIKLARI

Gazete Başlıkları

1. Hakimler ve Savcılar Kuruluna ait kararlar Resmî Gazete’de [yayımlandı](#).
2. 5 TL değerindeki madeni paraların tedavüle çıkarılmasına ilişkin [tebliğ](#) Resmî Gazete’de yayımlandı.
3. Firmaların yurtdışı kaynaklı dövizlerinin Türk lirasına dönüşümünün desteklenmesi hakkında 2023/5 sayılı [tebliğde](#) değişiklik yapıldı.
4. Kurban Bayramı nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarının ürettikleri mal ve hizmetlerden ücretsiz veya indirimli olarak faydalanacakların tespitine ilişkin [8640 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı](#) yürürlüğe girdi.
5. Göç ve Mülteci ana başlığı ile 26-29 Mayıs 2022 tarihlerinde gerçekleştirilen Ankara Barosu [XII. Uluslararası Hukuk Kurultayı kitabı](#) e-yayın olarak Ankara Barosunun web sayfasında kamuoyuna sunuldu.
6. Hatay’da rezerv alan ilanına ilişkin itirazlar [devam ediyor](#).
7. Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde [değişiklik yapıldı](#).
8. İçişleri Bakanlığı Disiplin Amirleri [Yönetmeliğinde](#) değişiklik yapıldı.
9. Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde değişiklikler [yapıldı](#).
10. Yayın Hizmeti Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte [değişiklik yapıldı](#).

SEÇİLMİŞ YARGISAL İÇTİHATLAR

1. [\(Gülhan Şimşek \[GK\], B. No: 2019/655, 28/3/2024\)](#)

Anayasa Mahkemesi

AYM, kamu görevlisinin sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşım nedeniyle disiplin cezası ile cezalandırılması nedeniyle ifade özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasına ilişkin başvuruda, ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olduğu ve Anayasa'nın 26. maddesinin ihlal edilmediğine karar verdi.

Mahkemeye göre, bir kamu görevlisi olarak öğretmenin de herkes gibi bir olaya ilişkin herhangi bir düşünceye sahip olması ve onu paylaşması ifade özgürlüğü kapsamında mümkündür. Ancak somut olayda görevi gereği eğitim ve öğretime ilişkin kamu hizmetinden sorumlu olan başvurucu, ülkenin belirli bir bölgesinde uzun süre devam eden vahim şiddet olaylarını yalnızca tek bir perspektiften, tereddüt barındırmayan, katı ve kesinlikle suçlayıcı bir şekilde ele alan bildiriye takipçileri ile paylaşmıştır. İdare ise başvurucunun yürütülen güvenlik operasyonlarını devlet eliyle ve kasıtlı olarak operasyon bölgelerindeki sivilin öldürülmesi olarak nitelendiren bir bildiriye paylaşmasını, bir kamu görevlisi olarak kendisinden beklenen özel bir güven ve tarafsızlık yükümlülüğüne aykırı bulmuştur. Gerçekten de başvurucunun herkesin erişimine açık bir hesaptan paylaştığı bildirin içeriği dikkate alındığında paylaşımın spontane bir tepkinin sonucu olmadığı ve beraberinde birtakım riskleri getirdiği söylenebilir. Dolayısıyla başvurucunun paylaşımıyla -öğretmenlik mesleğinin etki alanı değerlendirildiğinde- başta öğrencileri olmak üzere ondan nesnel davranma beklentisi olan diğer kişilere tek yanlı, uygunsuz ve şiddetli etkiler yaratmaya elverişli fikirleri aşılama tehlikesi yarattığı kabul edilmelidir.

Bu açıklamalardan hareketle AYM, başvurucunun hizmet dışında gerçekleştirdiği eylemiyle tabi olduğu devlet memurluğu statüsünün sağladığı itibar ve güvene aykırı davranarak kamu görevlisinin hakkında disiplin cezasına hükmedilmesini gerektirecek davranışlardan kaçınma yükümlülüğünün gereklerini yerine getirmediği, bu itibarla uygulanan disiplin cezasının zorunlu bir toplumsal ihtiyaca karşılık geldiği sonucuna ulaşmıştır.

2. [M.g.b.a.h.t. Ltd. Şti., B. No: 2021/26923, 6/3/2024.](#)

AYM, aleyhe kanunun geçmişe uygulanması yasağına aykırı olarak idari para cezası uygulanması nedeniyle suçta ve cezada kanunilik ilkesinin, idari para cezasına karşı üst mahkemeye başvurma imkânı tanınmaması nedeniyle de hükmün denetlenmesini talep etme hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkin başvuruda, Anayasa'nın 38. maddesinde düzenlenen suçta ve cezada kanunilik ilkesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.

Mahkemeye göre, Yaptırıma konu eylemin cezayı düzenleyen kuralın yürürlük tarihinden sonra işlenip işlenmediği hususu suçta ve cezada kanunilik ilkesinin ihlal edildiği iddiasının değerlendirilebilmesi için önemlidir. Kurul başvurucu tarafından bildirilen 2020 yılının mart-nisan aylarındaki ürünlerin ortalama alış ve satış fiyatları üzerinden inceleme yapmıştır. Kabahati düzenleyen kuralın 17/4/2020 tarihinde yürürlüğe girdiği dikkate alındığında eylemin kabahati düzenleyen kanun maddesinin yürürlüğe girmesinden sonra işlendiğinin kabulü mümkün gözükmemektedir. Diğer bir ifadeyle eylem tarihinde belirli ve öngörülebilir, cezai nitelikte bir hüküm bulunmadığı hâlde sonradan yürürlüğe giren kanun maddesine göre başvurucunun cezalandırıldığı ve cezai nitelikte aleyhe kanunun geçmişe uygulandığı anlaşılmıştır. Buna karşın mahkemelerce başvurucunun bu husustaki itirazları değerlendirilmemiş, üst sınırdan uygulanan yaptırımın usul ve kanuna uygun olduğu sonucuna ulaşmıştır.

3. [Özer Aslankılıç ve diğerleri, B. No: 2021/40471, 13/2/2024.](#)

AYM, tam yargı davasının süre aşımı yönünden reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkı ile mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkin başvuruda, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir. AYM, mahkemeye erişim hakkı yönünden ihlal sonucuna ulaşıldığından mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiası yönünden ayrıca bir değerlendirme yapmamıştır.

AYM'ye göre, başvurucuların ileri sürdüğü zararın doğrudan yapım işlemi itibarıyla değil bunun sonrasında süregelen bir kullanım üzerine ortaya çıktığı iddiaları karşısında Mahkemenin alt geçidin faaliyete geçtiği tarihten itibaren başvurucuları idareye başvurmaya zorlayıcı yorumu başvuruculara aşırı külfet yükleyen ve başvurucuların tam yargısı davası açmalarını zorlaştıran niteliktedir.

Mahkemeye göre, alt geçit-kavşağın açıldıktan sonraki süreçte bölgedeki müşteri alışkanlıklarının değişmesi sonucu olduğu ileri sürülen zararın tazminine yönelik olarak açılan davada Mahkemenin alt geçidin faaliyete geçtiği tarihten itibaren yargısal yollara başvurulması gerektiği yönündeki yorumunun yukarıda anılan ilkeler uyarınca mahkemeye erişim hakkına yönelik katı bir yorum olduğu kanaatine varılmıştır. Dolayısıyla bu yorumdan hareketle davanın süre aşımından reddedilmesi suretiyle mahkemeye erişim hakkına yönelik müdahalenin ölçüsüz olduğu sonucuna varılmıştır.

4. [Fadime Kolutek ve diğerleri \[GK\], B. No: 2017/25008, 31/1/2024.](#)

AYM, mahpusun avukatı ile yaptığı görüşmenin görevliler tarafından izlenmesi nedeniyle özel hayata saygı hakkının, görüşme sonrasında tutulan tutanak doğrultusunda verilen disiplin cezasına karşı yapılan şikâyetin reddedilmesi nedeniyle de adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkin başvuruda, Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

5. [Buca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı \[GK\], B. No: 2019/15717, 31/1/2024.](#)

AYM, ilave tediye alacağı talebiyle açılan davada içtihadı aykırı şekilde aleyhe karar verilmesi nedeniyle hakkaniyete uygun yargılanma hakkının, gerekçeli karar hakkının ve uzun süren yargılama nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkin başvuruda, başvurunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin kişi bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Mahkemeye göre, Vakfın kanun ile kurulduğu, yönetici ve üyelerinin bir kısmının kamu görevlileri arasından kanunla belirlendiği, kanun ile kendisine verilen görevlerinin ve kamu yararı taşıyan faaliyetlerinin bulunduğu, gelir kaynaklarının büyük ölçüde kamu bütçesinden karşılandığı, kamu gelirlerinden pay aldığı, gelirlerinin kamu alacağı mahiyetinde olduğu, kanunla kendisine tanınan birtakım muafiyet ve ayrıcalıkların bulunduğu hususları birlikte gözetildiğinde Vakfın bireysel başvuru ehliyeti yönünden kamu gücünün bir parçası olduğu değerlendirilmiştir.

6. [Kartal Madencilik İnşaat Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti., B. No: 2020/23443, 9/1/2024.](#)

AYM, maden işletme ruhsatına konu sahanın bir kısmının İstanbul Üçüncü Havalimanı proje alanı ile çakışması dolayısıyla sahanın kullanılamamasından doğan zararın karşılanmaması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin başvuruda, Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkemeye göre, somut olayda derece mahkemelerinin kararlarında, havaalanı sahasının başvuru alanının sahibi bulunduğu ruhsat sahasının bir kısmıyla çakışması nedeniyle kullanılmamasından kaynaklı karşılanması gereken yatırım giderinin unsurlarına ve tutarına ilişkin herhangi bir değerlendirmede bulunulmadığından derece mahkemeleri başvuru alanının iddialarını ciddiye aldıklarını kararlarında gösterememişlerdir. Bu nedenle de başvuru alanının uğradığı zararın varlığının tam olarak tespit edilerek tazmin edilip edilmediği de belirlenmemiştir. AYM'ye göre, idari ve yargısal sürecin bütününe bakıldığında mülkiyet hakkının korunmasında usule ilişkin güvencelerin yerine getirilmediği, başvuru alanının bu güvencelerden gerçek anlamda yararlandırılmadığı sonucuna varılmıştır. Bu sebeple başvuru alanının mülkiyet hakkı ile müdahalenin dayandığı kamu yararı arasında olması gereken adil denge başvuru alanının aleyhine bozulmuş olup mülkiyet hakkına yapılan müdahale ölçüsüzdür.

7. [Yücel Kaplan, B. No: 2020/5971, 25/1/2024.](#)

AYM, emeklilik ikramiyesi ödenmesi talebinin zamanaşımına uğradığından bahisle reddine karar verilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının, uzun süren yargılama nedeniyle de makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkin başvuruda, Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkeme, kanuni bir dayanağı olmadan başvuru alanının banka hesabında bulunan paranın geri alınmasının ve bu işleme karşı açılan davada bu husus gözetilmeden karar verilmesinin başvuru alanına şahsi olarak aşırı bir külfet yüklediği sonucuna varmıştır.

8. [Kerim Kilit ve diğerleri, B. No: 2020/26381, 7/2/2024.](#)

AYM, meme kanseri neticesinde meydana gelen ölüme tıbbi ihmal gösterilmesi nedeniyle yaşam hakkı ile maddi ve manevi varlığı koruma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkin başvuruda, yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkemeye göre, derece mahkemelerince yapılan yargılamanın radyoloji uzmanı bakımından başvuruya konu olayın seyrini ve radyoloji uzmanı olan sağlık personelinin olası sorumluluğunu aydınlatmaya tam olarak imkân vermediği anlaşıldığından yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

9. [Mesut Durak, B. No: 2020/25710, 14/2/2024.](#)

AYM, trafik kurallarının ihlal edildiği gerekçesiyle kesilen idari para cezasının ve sürücü belgesinin geçici olarak alınmasına ilişkin işlemin iptali için yapılan başvuruda kararın sonucunu değiştirebilecek nitelikteki iddialara ayrı ve açık yanıt verilmemesi nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.

Mahkemeye göre, Hâkimlik ve itiraz mercii, kararın sonucunu etkileyecek nitelikte olan itirazları yeterli şekilde değerlendirmemiş; yalnızca Olay Tutanağı'na itibar ettiğini belirtmekle yetinmiştir. Dahası Mahkeme, başvuruçunun 28/2/2019 tarihli Olay Tutanağı'nda alkollü olarak araç kullandığını iddia eden bir kısım tanığın beyanından döndüğüne ve bu şekilde aracı kullanan kişinin kendisi olmadığına dair yeni ortaya çıkan maddi vakıalar hakkında da ayrı ve açık bir yanıt vermemiştir.

[AYM, E.2022/21, K.2024/79, 14/03/2024.](#)

Dava konusu kuralda, lisans ile sertifika sahibi tüzel kişilerin uygulamalarından kaynaklanan ve Kurulun düzenleyeceği usul ile esaslara göre tazmin edilecek olan tüketici mağduriyetlerinin kapsamının Kurul tarafından belirlenmesi öngörülmüştür.

AYM'ye göre, kuralla Kurula tanınan yetkinin temel ilkelerinin belirlenmediği ve çerçevesinin çizilmediği anlaşılmaktadır. Bu itibarla kural yasama yetkisinin devredilemezliği ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Dava konusu bir başka kuralda, belediyelerin bütçe gelirleri üzerinden Ajansa katkı payı aktarmaları öngörülmüştür.

AYM'ye göre, borçlanma tutarının belediyenin gelirleri arasında yer almadığına yönelik açık bir yasal düzenleme yapılmaksızın Kanun'un 19. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "...borçlanma ve..." ibaresinin madde metninden çıkarılmasını öngören kural belediyelerin Ajansa aktaracakları payın matrahına borçlanma tutarının dâhil edilip edilmeyeceğinin tümüyle yürütmenin takdirine bırakılması sonucunu doğuracak niteliktedir. Bu itibarla borçlanma tutarının Ajansa aktarılacak payın matrahına dâhil olup olmadığı konusunda belirsizliğe yol açan ve keyfi uygulamalara karşı önlem içermeyen kural kanuni düzenleme ve yerel yönetimlerin mali özerkliği ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Dava konusu yapılan bir diğer kural, Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı, Antalya Diploması Forumu Vakfı ile Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfında görev alanların emeklilik veya yaşlılık aylıklarının kesilmeyeceği öngörülmüştür.

AYM'ye göre, sosyal sigorta yardımlarından yararlanma bakımından kurallarda belirtilen kuruluşlarda çalışanlar ile anılan kuruluşlarla aynı ya da benzer konularda faaliyet gösteren idare, kurum ya da kuruluşlarda çalışanlar arasında öngörülen farklı muamelenin nesnel ve makul bir temele dayanmaması nedeniyle sosyal güvenlik hakkı bağlamında eşitlik ilkesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Dava konusu bir başka kural uyarınca kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilenlerle sınırlı olmak üzere Vakfın (Antalya Diplomasi Forumu Vakfı) 7430 sayılı Kanun'da sayılan organlarına, Vakıf resmî senediyle oluşturulacak yeni birimlerine, Foruma veya Forum kapsamındaki etkinliklere Vakıf tarafından yazılı olarak davet edilen katılımcılara ödenecek ücret ve harcırah Mütevelli Heyeti tarafından belirlenecektir.

AYM'ye göre, kural uyarınca Mütevelli Heyeti kamu kaynakları kullanılarak ödenecek olan ücret ve harcırahın tutarını herhangi bir ilkeye bağlı olmaksızın belirleyebileceğinden Vakfın kamu kaynaklarını kamu yararına uygun şekilde kullanmasının güvence altına alınmadığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla Kanun'la kurulan Vakfın belirli tutarda kamu kaynağı kullanmasını öngörmek kanun koyucunun takdirinde ise de ücret ve harcırah ödenmesi bağlamında söz konusu kaynağın kullanımına ilişkin uyulması gereken temel ilke ve esaslar belirlenmeksizin kuralla Mütevelli Heyetine tanınan yetki demokratik devlet ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Dava konusu bir başka kuralda ise, Cumhurbaşkanı kararıyla genel bütçeden ve ilgili kamu kurum ile kuruluşlarından aktarılabilecek tutarlar Vakfın gelirleri arasında sayılmıştır.

AYM'ye göre, Cumhurbaşkanı kararıyla Vakfa kaynak aktaracak ilgili kamu kurum ile kuruluşlarının açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel şekilde düzenlenmemesi nedeniyle kuralda yer alan "...ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından..." ibaresinin belirlilik ilkesiyle bağdaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Dava konusu bir diğer kuralda, Vakıf senediyle oluşturulacak birimlerde kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilen yönetici ile personele kamu kaynakları kullanılmak suretiyle Mütevelli Heyeti tarafından belirlenen ücret ve harcırah ödenmesi öngörülmüştür.

AYM'ye göre, Kanun'da Vakıf senediyle oluşturulacak birimlerde kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilen yönetici ile personele ödenecek ücret ve harcırahın belirlenmesine yönelik herhangi bir ölçüt öngörülmemiştir. Başka bir ifadeyle bahse konu ücret ve harcırahın tutarına ilişkin temel esaslar düzenlenmeksizin kuralla anılan tutarın belirlenmesi Mütevelli Heyetin takdirine bırakılmıştır.

Dava konusu bir başka kuralla, münhasıran Enstitünün giderlerinde kullanılmak üzere Belediye tarafından Vakfa kaynak aktarılması öngörülmüştür.

AYM'ye göre, belediyenin yetkili ve görevli olduğu bölge dışında faaliyette bulunması mümkün olan Enstitü tarafından kullanılmak üzere Belediye bütçesinden Vakfa kaynak aktarılmasını öngören kural yerel yönetimlerin mali özerkliği ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

AYM, bu kurallara ilişkin iptal hükümlerinin kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesini uygun görmüştür.

[AYM, E.2023/140, K.2024/81, 14/03/2024.](#)

İtiraz konusu kuralda, 1705 sayılı Kanun çerçevesinde Bakanlıkça alınan kararlara ve düzenlemelere aykırı hareket edenlere, kişilerin tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın, idari para cezası uygulanması öngörülmüştür.

AYM'ye göre, itiraz konusu kuralda, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının ticarete taşışın önlenmesi, ihracatın denetlenmesi ve korunmasına yönelik yapacağı ve yaptırma konu olacak düzenlemelere ilişkin açık ve belirgin bir alan çizilmemekte, böylece idareye sınırları belirli olmayan bir düzenleme yetkisi verilmektedir. Dolayısıyla kuralla, temel hak ve özgürlüklere ilişkin bir alanda, doğrudan ikincil düzenlemeler vasıtasıyla, idare tarafından kurallar konulmasına imkân tanınmaktadır. Başka bir anlatımla, kuralla idari cezaların düzenlenmesi bakımından idarenin keyfi uygulamalarını önleyici, objektif nitelikte herhangi bir çerçeve hüküm getirilmemektedir.

Bu nedenle kural, Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırı bulunmuştur. İptal hükmü, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından itibaren 9 ay sonra yürürlüğe girecektir.

SEÇİLMİŞ KARŞILAŞTIRMALI HUKUK GELİŞMELERİ

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)

AİHM

1. [Zela/Arnavutluk Başvurusu \(B. No: 33164/11\)](#)

Başvuran Skënder Zela, 1953 doğumlu bir Arnavutluk vatandaşıdır ve Tiran'da yaşamaktadır. Dava, Bay Zela'nın Tiran'da Lana nehri kıyısında inşa ettiği üç katlı bir binanın 2002 yılında yıkılmasıyla ilgilidir. Yetkililer, binanın yasadışı bir yapı olduğu ve bölge için şehir planlama kurallarını ihlal ettiği gerekçesiyle yıkım emri vermiştir. Başvuran tazminat talebiyle dava açmış, ancak bu dava 2010 yılında başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6 § 1 maddesine (makul sürede adil yargılanma hakkı) dayanan Bay Zela, tazminat davasının uzunluğundan şikâyetçidir. Ayrıca Avrupa Sözleşmesi'ne Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine (mülkiyetin korunması) dayanarak, binasının yıkımının hukuka aykırı olduğundan ve kendisine tazminat ödenmediğinden şikâyet etmektedir.

Mahkeme, adil yargılanma ve mülkiyet hakkının ihlali sonucuna ulaşmıştır.

Mahkemeye göre somut olayda makul süre aşılmıştır. Başvuruda, dört yargı düzeyinde sekiz yıldan fazla süren tazminat davalarının toplam uzunluğu, dava koşullarında makul kabul edilebilecek süreyi aşmıştır.

Mahkeme ayrıca mülkiyet hakkına yapılan müdahaleyi mülkiyetten yoksun bırakma kuralı çerçevesinde değerlendirmiştir. Mahkeme aşağıda gerekçelerle mülkiyet hakkının ihlali sonucuna varmıştır:

- Başvurucunun binasının kaçak olduğu gerekçesiyle yıkılması ve tazminat ödenmeksizin tapusunun iptal edilmesi,
- Binanın yıkılmasına yol açan durumun yaratılmasında sorumluluğu paylaşmasına rağmen tüm sonuçlara katlanmak zorunda bırakılan başvurucuya orantısız bir yük yüklenmesi,
- Bu bağlamda iyi yönetim ilkesinin özel önemi,

- Başvurucunun kötü niyetli olduğuna dair bir gösterge bulunmaması,
- Kamu yararı ile başvurunun mülkiyet hakları arasında adil bir denge kurulamaması

2. [Gülcan/Türkiye \(B. No: 43097/15\)](#)

Başvuran Hasan Baki Gülcan, 1974 doğumlu bir Türk vatandaşıdır ve Ankara'da yaşamaktadır. Dava, ordudaki resmi amiri tarafından kendisine verilen yedi günlük oda hapsi şeklindeki disiplin cezasıyla ilgilidir. Başvurana bu ceza Aralık 2012'de tebliğ edilmiştir. Başvurucu aynı yıl daha yüksek rütbeli bir subay nezdinde itirazda bulunmuş ancak başvurusu reddedilmiştir. Bunun üzerine 2013 yılında Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunarak özgürlük ve güvenlik hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Anayasa Mahkemesi 2015 yılında, başvuranın özgürlüğünden mahrum bırakılmasının yasal gözaltı olarak nitelendirilemeyeceğine karar vermiş, ancak başvurana herhangi bir tazminat ödenmesine hükmetmemiştir. Başvuran, Sözleşme'nin çeşitli maddelerine, özellikle de 5. maddeye (özgürlük ve güvenlik hakkı) dayanarak, askeri amiri tarafından kendisine uygulanan disiplin cezasından şikâyetçidir. Bu bağlamda, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından yargı denetimine tabi tutulmadığını ileri sürmektedir.

AİHM'e göre, başvurunun özgürlüğünden mahrum bırakılmasını içeren ve askeri amiri tarafından verilen disiplin cezası, "yetkili bir mahkeme tarafından mahkûm edildikten sonra" yasal gözaltı niteliğinde değildir. Ayrıca, söz konusu özgürlükten mahrum bırakmanın usulsüzlüğünün Anayasa Mahkemesi tarafından tanınması, başvurunun uygun bir hukuk yolu elde etmesini sağlamadığı için yeterli bir telafi teşkil etmez.

Fransız Danıştay'ı (Conseil d'Etat) ve İdare Mahkemeleri

[Tribunal administratif de Cergy-Pontoise, 4 juin 2024, 2407869](#)

**Fransız
Danıştay'ı**

Başvurucular, Paris Nanterre Üniversitesi Rektörünün 6 Mayıs 2024 tarihinde gönderdiği bir e-postada, Psikoloji ile Ekonomi ve Yönetim Bölümlerinin sınav tarihlerini Yahudi dininin geleneksel bayram günlerine ve özellikle de Şavuot bayramına denk getirmemesinin Anayasa'nın 1. maddesi ile güvence altına alınan din özgürlüklerini ihlal ettiğini ileri sürmektedirler, 26 Ağustos 1789 tarihli İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi'nin 10. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi'nin 9. maddesi uyarınca, böyle bir talebin karşılanması, öğrencilerin dini aidiyetlerine göre farklı sınav tarihleri ve dolayısıyla farklı sınav konuları belirlenmesi ve sınavların planlanabilmesi için idareye bildirimde bulunulmasını sağlayacak bir mekanizma kurulması anlamına gelecektir. Sonuç olarak, sınavların düzenlenmesinin doğasında var olan kısıtlamalar ve herhangi bir kişinin dini inançlarını genel kuralların etrafından dolaşmak için bir araç olarak kullanmasının yasaklanması, üniversite sınav tarihlerinin öğrencilerin dinlerine göre belirlenmesini engellemektedir.

Bu koşullar altında, Paris Nanterre Üniversitesi Rektörü, öğrencilerin dini pratikleriyle bağlantılı kısıtlamalar temelinde lisans derecesi sınavlarını düzenlemeyi reddederek, temel bir özgürlüğü ciddi ve açık bir şekilde hukuka aykırı olarak ihlal etmemiştir. Sonuç olarak, İdari Yargı Kanunu'nun L. 522-3

maddesinin yukarıda belirtilen hükümleri uygulanmalı ve başvuru reddedilmelidir.

Fransız İdaresi

Fransız İdaresi

1. 2024 Avrupa Parlamentosu sonuçlarının ardından Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron Ulusal Meclis'in feshedildiğini [duyurdu](#). Yeni milletvekili seçimlerinin ilk turu 30 Haziran'da, ikinci turu ise 7 Temmuz'da yapılacak.
2. Fransa'da hukukçular, Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un imzaladığı erken genel seçim kararnamesinin iptalini talep etmek için Anayasa Konseyi'ne [başvurdu](#).